

Udtalelse fra FN-forbundets bestyrelse 26. maj 2005

Godt reformforslag fra Kofi Annan - men det kan blive endnu bedre

FN-forbundet er meget tilfreds med, at FN's generalsekretær, Kofi Annan, har fremlagt et omfattende forslag ("I større frihed") til reformer af FN med henblik på behandling og vedtagelse i forbindelse med efterårets Generalforsamling.

Forslagets styrke er, at det afspejler nutidens komplekse verden, dels at sikkerhed, bæredygtig udvikling og menneskerettigheder oftest er gensidige forudsætninger, dels at de mest påtrængende problemer er meget forskellige afhængig af, hvor i Verden man befinder sig.

FN-forbundet påpeger, at det nu er medlemslandene, som har ansvaret for, at der faktisk bliver en reform af FN. Og det handler ikke alene om at vælge den ene konkrete løsning frem for den anden. Det handler først og fremmest om, hvorvidt tilstrækkeligt mange lande faktisk ønsker en stærk global organisation og en international og kollektiv retsorden, som alle er forpligtet på, og ingen hævet over.

Overordnet kan FN-forbundet bakke op om reformudspillet, men tillader sig i det følgende at komme med en række bemærkninger og forslag, som kan bidrage til, at reformforslaget kan kvalificeres yderligere gennem de møder og forhandlinger, som skal finde sted i den kommende tid.

1. Generelt finder FN-forbundet beskrivelsen af de mange problemer, i verden og i FN, meget dækkende for den konkrete situation. Ligeledes kan vi fuldt ud dele Kofi Annans meget helhedsorienterede bud på løsninger, med menneskene i centrum. Nok er FN en organisation af stater, men deres pligt er, som også fastslået i FN-pagten, at sikre borgernes liv og fremtid.
2. FN-forbundet finder, at det er en alvorlig mangel, at forslaget kun i ringe grad forholder sig til FN's og medlemslandenes samarbejde med "civilsamfundet", altså med de mange ikke-statslige organisationer og andre aktører. Vi opfordrer derfor stærkt til, at der i en reformproces sker en videreudvikling af dette samarbejde. Indsatsen fra civilsamfundet har betydet, at mange alvorlige problemer er kommet på FN's bord, før medlemslandene viste dem interesse.
3. Det er helt logisk, at det første afsnit i Kofi Annans forslag handler om "Frihed for nød". FN-forbundet finder det vigtigt, at vi på vore breddegrader erkender, at de største trusler i verden mod menneskeliv er fattigdom og sygdom. Årligt dør 7 millioner mennesker af fattigdom, mens 3 millioner dør af AIDS.
4. Med hensyn til Sikkerhedsrådet er det afgørende, at der med tanke på forløbet frem til den ensidige og ulovlige krig mod Irak (gen-)findes en konsensus om, hvordan Rådet ansvarligt varetager opgaverne med fred og sikkerhed, herunder præmisserne for magtanvendelse. FN-forbundet anbefaler en stærkere fokusering på forebyggende initiativer, både fordi det vil være sagligt relevant og fordi det vil kunne opnå bred støtte blandt medlemslandene.
5. FN-forbundet er enig i, at Sikkerhedsrådet skal have en anden og mere repræsentativ sammensætning end i dag. Vores anbefaling er "Model B", hvor der udvides med et antal 4-årige medlemskaber. Denne model mener vi - lige så godt som model A - sikrer en bredere regional repræsentation. Desuden har modellen den store fordel, at den er mere demokratisk, idet den ikke udvider antallet af permanente medlemmer. Netop de permanente medlemskaber er problematiske i en omskiftelig verden.
6. FN-forbundet deler vurderingen af, at FN's Menneskeretskommission ikke i tilstrækkelig grad er et effektivt redskab i arbejdet for menneskerettigheder, især fordi de regionale grupper i FN er blevet ukritiske i valget af repræsentanter til Kommissionen. Det kan blive et fremskridt at flytte ansvaret til et permanent (og mindre) Råd direkte i FN. Forudsætning for reelle fremskridt er imidlertid, at medlemslandene vil forpligte sig til faktisk at arbejde for udbredelsen af menneskerettigheder, og at arbejdet tilføres langt flere ressourcer, f.eks. til rapportører og anden monitorering af de faktiske forhold.

7. Det er afgørende i forbindelse med reformprocessen, at medlemslandene bekræfter de mål for udvikling, som skal være opfyldt senest i 2015, bl.a. en halvering af antallet af fattige. Opbakning til FN som det globale samlingspunkt forsvinder, hvis store grupper af verdens borgere lades i stikken. Det gælder især, når der reelt er forudsætninger for, at målene kan nås. Og det kan de, hvis i-landene viser vilje til finansiering, og u-landene viser vilje til en bedre organiseret indsats.

8. Det skal prioriteres, at arbejdet med at nå 2015 Målene sker med en rettighedsbaseret tilgang til udvikling, hvor "Retten til Udvikling" og menneskerettigheder i øvrigt er integreret i den økonomiske og sociale udvikling. Der bør ligeledes arbejdes for, at de centrale aktører på udviklingsområdet, ECOSOC, WTO og Verdensbanken samordner deres indsats, med ECOSOC som ledende organisation.

9. Det kan undre, at der i reformforslaget ikke er refereret til den igangværende proces i FN, "World Summit on Information Society", som skal afsluttes til november. Her er det et meget væsentligt element, hvordan den nye informations- og kommunikationsteknologi kan bidrage til at udbrede viden, formidle gode udviklingserfaringer, skabe netværk samt andre elementer i en udviklingsproces. FN-forbundet anbefaler, at disse muligheder medtænkes i reformarbejdet.

10. FN-forbundet er enig i, at der bør arbejdes med en bredere definition af trusler mod fred og sikkerhed end tidligere. Borgernes konkrete sikkerhed skal vægtes højere, og der skal i mindre grad kunne henvises til "stater indre anliggender". Det er vigtigt, at der er fokus på at bekæmpe terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben, men det skal erindres, at traditionelle voldelige konflikter med konventionel krigsførelse fortsat truer flest mennesker. Darfur er et aktuelt og skræmmende eksempel.

11. Det kan fuldt ud støttes, at der som foreslået af Kofi Annan søges en fælles definition af terrorisme, og at stater ikke direkte skal omfattes heraf. Det internationale samfund står imidlertid moralsk svagt i kampen mod terrorisme, når mange stater i konflikter anvender drab på tilfældige civile som kampstrategi – uden effektivt at blive stillet til regnskab i FN. Det skal heller ikke accepteres, at stater for egen fordels skyld definerer sine modstandere som terrorister. Som FNs Generalsekretær også understreger, så må og skal menneskerettighederne fuldt ud respekteres i kampen mod terrorisme, også for ikke at undergrave denne kamp.

12. FN-reformen skal betyde et stærkere internationalt retssamfund med såvel større tilslutning til som øget respekt for de centrale internationale domstole, Den Internationale Domstol (ICJ) og den Internationale Straffedomstol (ICC). Desuden må flere aftaler og konventioner bedre end nu forankres i retlige mekanismer, som kan sikre, at ret kommer før magt.

13. Selve Generalforsamlingen trænger også til en ændret arbejdsform. FN-forbundet anbefaler, at formandskabet i Generalforsamlingen udvides til en "trojka", sådan at formandskabet får en reel mulighed for at præge arbejdet. Ligeledes anbefaler vi, at den årlige samling udvides med op til tre måneder.

FN-forbundet opfordrer til i de kommende forhandlinger at holde fast på, at reformforslagene repræsenterer en helhed. Hvis denne helhed brydes, f.eks. ved at udelade store delområder, kan det ende med et FN, som ikke kan leve op til de forventninger, som verdens befolkninger har til Verdenssamfundet.

FN-forbundet har mere udtømmende kommenteret Kofi Annans reformforslag. Dette papir kan findes på www.una.dk.

FN-forbundet står i øvrigt til rådighed for vurderinger og forslag med hensyn til reformer af FN.

Henvendelse kan ske til FN-forbundets næstformand Torleif Jonasson, tlf. 28 87 45 02 og til landsformand Bente Nielsen, tlf. 40 54 32 21.